

Օ Ր Ա Կ Ա Ր Գ

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՇԻՐԱԿԻ ՄԱՐԶԻ ԽՈՐՀՐԴԻ
ՀԵՐԹԱԿԱՆ ՆԻՍՏԻ**

1. Մարզի համայնքների բյուջեների սեփական եկամուտների 2018 թվականի 9 ամիսների կատարման մասին

Ձեկուցող՝ ՀՀ Շիրակի մարզպետարանի ֆինանսական և սոցիալ-տնտեսական զարգացման վարչության պետ՝ Լիպարիտ Մարտիրոսյան

ՀՀ Շիրակի մարզի համայնքների 2018 թվականի բյուջեների սեփական եկամուտների ինն ամիսների հավաքագրման արդյունքների մասին:

2018թ. հոկտեմբերի 1-ի դրությամբ ՀՀ Շիրակի մարզի համայնքների բյուջեների սեփական եկամուտները կատարվել է 80.3%-ով, (տարեկան պլանի նակատմամբ՝ 56.3%-ով) նախատեսված 1,806,300.7 հազ դրամ սեփական եկամուտներից ընդամենը հավաքագրվել է 1,449,773.5 հազ. դրամ: Սեփական եկամուտների թերակատարումը կազմում է – 356,527.2 հազ. դրամ:

Մարզի համայնքների 2018թ. բյուջեների ինն ամիսների սեփական եկամուտների կատարողականը ըստ հարկատեսակների հետևյալ պատկերն ունի.

/հազ.դրամ/

Եկամուտների անվանումը	2018թ. նախատեսված սեփական եկամուտներ	Փաստացի կատարողական	Շեղում /+,-/	կատ. %
Հողի Հարկ	254,476.0	197,978.2	- 56,497.8	77.8
Գույքահարկ	650,830.0	473,822.6	- 177,007.4	72.8
Պետական տուրք	35,769.3	35,907.3	138.0	100.4
Տեղական տուրք	101,351.1	92,471.8	- 8,879.3	91.2
Հողի և գույքի վարձակալություն, այդ թվում՝	270,681.1	210,517.3	- 60,163.8	77.8
ա/ հողի վարձավճար	224,444.2	169,450.8	- 54,993.4	75.5
բ/ գույքի վարձավճար	46,236.9	41,066.5	- 5,170.4	88.8
Այլ եկամուտներ	493,193.3	439,076.4	- 54,116.9	89.0
Ընդամենը սեփական եկամուտներ	1,806,300.7	1,449,773.5	- 356,527.2	80.3

2018թ. ինն ամիսների փաստացի հավաքագրվածի աճի %-ը 2017թ. համեմատությամբ կազմում է 12.5% կամ ավել է հավաքագրվել 161,208.9 հազ. դրամ:

Ըստ նախկին վարչական տարածաշրջանների՝ համայնքների բյուջեներում նախատեսված սեփական եկամուտների կատարման ցուցանիշներն են.

/հազ դրամ/

h/h	Նախկին վարչական տարածաշրջանների և անվանումը	2018թ. նախատեսված սեփական եկամուտներ	Փաստացի կատարողական	Շեղում /+,-/	կատ. %
1	Անի	115,290.0	73,915.5	- 41,374.5	64.1
2	Ամասիա այդ թվում՝	67,325.3	57,743.0	- 9,582.3	85.8
2.1	Ամասիա	34,663.7	32,534.3	- 2,129.4	93.9
2.2	Արփի	32,661.6	25,208.7	- 7,452.9	77.2
3	Արթիկ	265,826.8	219,907.9	- 45,918.9	82.7
4	Ախուրյան այդ թվում՝	291,259.7	203,617.0	- 87,642.7	69.9
4.1	Ախուրյան	140,980.0	88,173.5	- 52,806.5	62.5
4.2	Մարմաշեն	49,003.0	38,447.8	- 10,555.2	78.5
5	Աշոցք այդ թվում՝	76,716.2	48,424.8	- 28,291.4	63.1
5.1	Աշոցք	47,216.2	32,334.8	- 14,881.4	68.5
5.2	Սարապատ	29,500.0	16,090.0	- 13,410.0	54.5

Մարզի նախկին վարչական տարածաշրջաններից 2018թ. սեփական եկամուտների հավաքագրման ամենացածր ցուցանիշը գրանցվել է Աշոցքի տարածաշրջանում՝ 63.1%, իսկ նախորդ տարվա նույն ժամանակահատվածում գրանցվել էր 83.4% կամ նվազման տոկոսը կազմում է 20.3, գումարային նվազումը կազմել է 9,420.7 հազ. դրամ:

Մարզի քաղաքային համայնքները 2018թ. սեփական եկամուտները կատարել են՝ **Գյումրի** քաղաքը՝ 85.5%, **Արթիկ** քաղաքը՝ 87.3%:

Մարզի թվով 23 համայնքներ չեն ապահովել 2018թ. ինն ամիսներին արձանագրված սեփական եկամուտների կատարման մարզի միջին ցուցանիշը՝ 80.3%-ը:

Մարզպետարանը հարկերի հավաքագրման աշխատանքները արդյունավետ կազմակերպելու ուղղությամբ ձեռնարկել է բոլոր հնարավոր միջոցները, որպեսզի համակողմանի աջակցություն ցուցաբերի համայնքների ղեկավարներին՝ սեփական եկամուտների հավաքագրման գործում: Սակայն առանձին համայնքներում խրոնիկ ձևով չի ապահովվում եկամուտների հավաքագրման բարձր մակարդակ:

ՀՀ պետական բյուջեով 2018 թվականին ինն ամիսներին նախատեսված 3,316,459.6 հազ. դրամ <<Դոտացիան>> ամբողջությամբ ֆինանսավորվել է:

2. Մարզի համայնքներում բերքահավաքի և գյուղատնտեսական ընթացիկ աշխատանքների մասին

Չեկուցող՝ ՀՀ Շիրակի մարզպետարանի գյուղատնտեսության և բնապահպանության վարչության պետ՝ Մովսես Մանուկյան

2018 թվականի գյուղատնտեսական աշխատանքների և բերքահավաքի ընթացքի վերաբերյալ

2018թ. մարզի շուրջ 29000 գյուղացիական, ֆերմերային տնտեսություններում գյուղատնտեսական մշակաբույսերի ցանքատարածությունները նախորդ տարվա համեմատությամբ ունեն հետևյալ տեսքը.

Ր/Ր	Մշակաբույսի անվանումը	Ցանքատարածություն /հա/		Աճ կամ նվազում /հա/
		2017թ.	2018թ.	
1.	Հացահատիկ	41997	35621	-6376
	այդ թվում՝ աշնանացան ցորեն	21730	18458	-3272
	գարնանացան գարի	20183	17018	-3165
2.	Կարտոֆիլ	3721	3221	-500
3.	Բանջարեղեն	1758	1451	-307
4.	Կերային մշակաբույսեր	12980	11686	-1294
5.	Տեխնիկական մշակաբույսեր	172	105	-67
Ընդամենը		60630	52085	-8545

2018թ. բերքի տակ կատարվել է 10 տ սուպեր Էլիտային աշնանացան ցորենի սերմացուի ցանքեր: Գարնանացանի համար մարզին հատկացվել է 583.51 տ գարնանացան գարու, 147.3 տ կորնզանի, 3 տ առվույտի, 11.2 տ գարնանացան ցորենի և 0.56 տ եգիպտացորենի, 0.28 տ սիսեռի և 0.05 տ ոլոռի սերմացուներ:

Հացահատիկի բերքահավաք և խոտհունձ.

Մշակաբույսը	Ցանվել է /հա/	Հնձվել է /հա/	Միջին բերքը /ց/	Համախառն բերքը /տ/
աշնանացան ցորեն	18458	18458	35	64500
գարնանացան հացահատիկ	17162	17162	29	49500
խոտ	-	-	30	150000

Համախառն բերք.

Մշակաբույսը	2017թ. /տոննա/	2018թ. /կանխատեսվող/ /տոննա/
Հացահատիկ	77553	114000
Կարտոֆիլ	93342	90000
Բանջարեղեն	49053	45000

Հացահատիկի համախառն բերքի կանխատեսվող աճը պայմանավորված է 2018թ. հացահատիկի միջին բերքի բարձր ցուցանիշով, իսկ կարտոֆիլի և բանջարեղենի համախառն բերքի կանխատեսվող նվազումը պայմանավորված է ցանքերի ֆիզիկական ծավալների կրճատումով:

Պետական աջակցություն գյուղատնտեսական հողօգտագործողներին մատչելի գներով պարարտանյութերի և դիզելային վառելիքի ձեռքբերման ծրագրերի շրջանակներում մարզում իրացվել է 2.4 տոննա ֆոսֆորական ու 2.2 տոննա կալիումական պարարտանյութեր և 164000 լիտր դիզելային վառելիք: ՀՀ

կառավարության 2018 թվականի փետրվարի 22-ի N 7 արձանագրային որոշմամբ նախատեսված դիզելային վառելիքի ծրագիրը իրեն չափորոշիչներով շարունակվում է մինչև ս/թ նոյեմբերի 30-ը ներառյալ: Ծրագրից օգտվել ցանկացող համայնքների հողօգտագործողները համապատասխան վճարումներ և ծրագրով նախատեսված ընթացակարգը իրականացնելու դեպքում վառելիքի տրամադրումը կիրականացվի 2-3 օրվա ընթացքում:

Մարզում գործում են թվով 89-ը հակակարկտային կայանք, որից 2-ը տեղադրվել է 2018թ. Լուսակերտ համայնքում: 2018թ. ընթացքում բնական աղետների հետևանքով տուժել են մարզի թվով 22 համայնքների գյուղատնտեսական նշանակության շուրջ 5100 հա ցանքատարածություններ, վնասի չափը կազմել է մոտ 3.09 մլրդ դրամ: Վնասի գնահատման համապատասխան փաթեթները ամփոփվել և ներկայացվել է ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարություն:

Ջրամբարների լցվածությունը 09.10.2018թ. դրությամբ

Հ/Հ	Ջրամբարի անվանումը	Ծավալը /մլն մ ³ /	Լցվածությունը առ 09.10.2017թ. /մլն մ ³ /	Լցվածությունը առ 09.10.2018թ. /մլն մ ³ /	Աճ/նվազում (+/-) /մլն մ ³ /
1	Ախուրյան	525	25.0	37.6	+12.6
2	Արփի լիճ	105	7.7	35.0	+27.3
3	Կառնուտ	22.6	2.7	8.68	+5.98
4	Սառնաղբյուր	4.8	0.41	0.33	-0.08
5	Վարդաքար	5	0.42	0.64	+0.22
6	Թավշուտ	6	0.25	2.56	+2.31
7	Մանթաշ	8.2	1.96	2.58	+0.62
8	Ջաջուռ	0.28	0.22	0.22	0
Ընդամենը		151.88	13.66	50.01	+36.35

Լցվածության հանրագումարը հաշվարկված է առանց Ախուրյանի ջրամբարի:

Ոռոգման նպատակով օգտագործված ջրերի և գումարների հավաքագրումների օպերատիվ տվյալները 2018թ. (ըստ <<Շիրակ>> ՋՕԸ-ի)

Հ/Հ	Ցուցանիշները	Քանակը	Չափի միավորը
1	Ջրառ	12547	հազ. մ ³
2	Ջրտուրք	5457.25	հազ. մ ³
3	Հասույթ	60029.7	հազ. դրամ
4	Գանձում	43471.8	հազ. դրամ

5	Գանձման տոկոս	72	%
---	---------------	----	---

Ի կատարումն ՀՀ տարածքային կառավարման և զարգացման նախարարի 2018 թվականի օգոստոսի 30-ի ՊՀՀ ոռոգման նպատակով տրամադրվող ջրի քանակի, դրա նպատակային և համաչափ բաշխման հետ կապված՝ հանձնարարականի ս/թ սեպտեմբերի 6-ին, 7-ին, 24-ին և հոկտեմբերի 8-ին աշխատանքային խմբի կողմից ուսումնասիրվել է մարզում ոռոգման նպատակով տրամադրվող ջրի քանակի և դրա նպատակային բաշխման հետ կապված հարցերը, որի վերաբերյալ պարբերաբար տեղեկատվություն է ներկայացվել ՀՀ տարածքային կառավարման և զարգացման նախարարություն:

3. ՀՀ պետական բյուջեի միջոցներով մարզում առաջնահերթ լուծում պահանջող խնդիրների կատարման ընթացքի մասին

Ձեկուցող՝ ՀՀ Շիրակի մարզպետարանի քաղաքաշինության վարչության պետ՝ Ալբերտ Մարգարյան

ՀՀ ՇԻՐԱԿԻ ՍԱՐՁՈՒՄ ՀՀ ՊԵՏԱԿԱՆ ԲՅՈՒՋԵԻ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ՀԱՇՎԻՆ ԱՌԱՋՆԱՅԵՐԹ ԼՈՒԾՈՒՄ ՊԱՅՄԱՆՁՈՂ ԽՆԴԻՐՆԵՐԻ ԿԱՏԱՐՄԱՆ ԸՆԹԱՑՔԻ ՄԱՍԻՆ

28.08.18թ. ՀՀ տարածքային կառավարման և զարգացման նախարարի մոտ մարզպետների մասնակցությամբ կայացած խորհրդակցության №06 արձանագրության 1-ին կետով ի գիտություն է ընդունվել այն, որ մարզերում առաջնահերթ լուծում պահանջող խնդիրներին ուղղված շինարարական բոլոր ծրագրերը պետք է իրականացվեն համապատասխան համայնքների կողմից ձեռք բերված նախագծա-նախահաշվային փաստաթղթերի հիման վրա: Նախագծման աշխատանքների կատարման վերջնակաժամկետ էր սահմանվել 04.10.2018թ.:

ՀՀ Շիրակի մարզպետի կողմից առաջարկվել է բոլոր համայնքների ղեկավարներին սահմանված ժամկետում իրականացնել նախագծման աշխատանքները:

Առաջնահերթ լուծում պահանջող խնդիրների ծրագիր էին ընդգրկվել թվով 17 օբյեկտների շինարարական աշխատանքներ, թվով 2 սուբվենցիոն ծրագրեր և թվով 3 բնակարանի գնման վկայագրերի տրամադրման հարցեր (տեղեկանքը կցվում է):

Թվով 17 շինարարական օբյեկտներից 3-ը առողջապահական օբյեկտներ են, 10-ը՝ հանրակրթական դպրոցներ, 1-ը՝ մարզադպրոց, 2-ը՝ հեղեղատարների մաքրում և 1-ը՝ Գյումրու ժողգործիքների ՊՈԱԿ-ի շենքի հիմնանորոգում:

Յետագայում այս ծրագրում ընդգրկվեցին նաև առկա նախագծա-
նախահաշվային փաստաթղթեր ունեցող երկու ճանապարհահատվածների
շինարարական աշխատանքներ (Հոռոմ-Հովտաշեն և Ջաջուռ-Մեծ Սարիար):

Այսօրվա դրությամբ արդեն իսկ պատրաստ են բոլոր 17 օբյեկտների
նախագծային փաստաթղթերը, որոնք ուղարկվել են ՀՀ տարածքային
կառավարման և զարգացման նախարարություն:

27.09.18թ. ՀՀ կառավարության համապատասխան որոշումներով արդեն
իսկ ֆինանսավորվել են մարզի առաջնահերթ լուծում պահանջող օբյեկտները, այդ
թվում 334135.0 հազ. դրամ հատկացվել է Տարածքային զարգացման
հիմնադրամին թվով 16 օբյեկտների շինարարության համար:

10.800.0 հազ. դրամ հատկացվել է Ոսկեհասկ համայնքին հեղեղատարի մաքրման
համար: 59372.6 հազ. դրամ հատկացվել է ՀՀ տրանսպորտի, կապի և
տեղեկատվական տեխնոլոգիաների նախարարությանը 2
ճանապարհահատվածների հիմնանորոգման համար: Առանձին որոշմամբ 22093.0
հազ. դրամ սուբվենցիա է հատկացվել Ամասիա և Գյումրի համայնքներին՝
համապատասխանաբար բրդի վերամշակման արտադրամասի կառուցման և
բազմաբնակարանային շենքերի միասնական տեղեկանքների ձեռքբերման
համար:

Ընդհանուր առմամբ հատկացվել է 426.4 մլն. դրամ գումար: Համայնքների
կողմից կատարվելու է 21925.0 մլն. դրամ համաֆինանսավորում:

Թվով 3 բնակարանների գնման վկայագրերի տրամադրման ծրագիրը
դեռևս չի հաստատվել:

4. Մարզպետարանի ներքին աուդիտի բաժնի կողմից 2018 թվականի հունիս-
սեպտեմբեր ամիսներին կատարված աշխատանքների վերաբերյալ

*Ձեկուցող՝ ՀՀ Շիրակի մարզպետարանի ներքին աուդիտի
բաժնի պետ՝ Մուշեղ Մուրադյան*

**Հայաստանի Հանրապետության Շիրակի մարզպետարանի ներքին աուդիտի
բաժնի 2018 թվականի հունիսի 4-ից մինչ այսօր ընկած ժամանակահատվածի
ամփոփ հաշվետվություն**

**Հարգարժան պարոն մարզպետ,
մարզխորհրդի հարգելի անդամներ, հարգելի ներկաներ**

Հայաստանի Հանրապետության Շիրակի մարզպետարանի ներքին աուդիտի
բաժնի գործունեության նպատակն է՝ իրականացնել հավաստիացման և խորհրդատվական
գործառույթ, որն ուղղված է մարզպետարանի գործունեության բարելավմանը և
մարզպետարանի համար հավելյալ արժեքի ստեղծմանը, ինչպես նաև օժնոկակել
մարզպետին, որպես հանրային ոլորտի կազմակերպության ղեկավար, հասնելու իր առջև
դրված նպատակներին՝ նվազեցնելու խարդախության, վատնումների և այլ չարաշահման

դեպքերի տեղի ունենալու հավանականությունը, ապահովել մարզպետարանի աշխատակիցների վարքագծի համապատասխանությունը սահմանված վարքագծի կանոններին, հանրային հատվածի կազմակերպություններին լինել հաշվետու ողջ հանրության առջև, գնահատելով վերջիններիս կողմից օրենքներով և այլ իրավական ակտերով սահմանված պահանջների կատարումն ու իրականացված գործառույթների օգտավետությունը և արդյունավետությունը:

Ներքին աուդիտի բաժնի բոլոր մասնագետները ունեն ներքին աուդիտորի որակավորում, ընդգրկված են Լիազոր մարմնի կողմից որակաորված ներքին աուդիտորների ցանկում:

2018 թվականին բաժնի աշխատակիցներից 4-ը մասնակցել են Լիազոր մարմնի կողմից կազմակերպած շարունակական մասնագիտական վերապատրաստման դասընթացներին:

2018 թվականի հունիսի 4-ից մինչ այսօր ընկած ժամանահատվածում ներքին աուդիտի բաժնի կողմից իրականացվել է՝ 2 ֆինանսական, 3 համակարգի գնահատման, 3 համապատասխանության աուդիտ և 3 մասնագիտական ուսումնասիրություն, ընթացքի մեջ է «Փանիկի միջնակարգ դպրոց» պետական ոչ առևտրային կազմակերպության ֆինանսական աուդիտը:

Վերը նշված ժամանակահատվածում իրականացված աուդիտների արդյունքում հայտնաբերվել են 43 միավոր թերություններ և խախտումներ, որի արդյունքներով արձանագրվել է 33235.2 հազ. դրամ վերականգնման ենթակա գումար, աուդիտորական 3 հաշվետվություն ուղարկվել է համապատասխան իրավապահ մարմիններին, 3 կազմակերպությունների ղեկավարների նկատմամբ կիրառվել է կարգապահական տույժ, աշխատանքից ազատվել են 1 առողջապահական փակ բաժնետիրական ընկերության և 1 պետական ոչ առևտրային կազմակերպության տնօրեններ: Աուդիտի ենթարկվող միավորների ղեկավարներին և պատասխանատու անձանց տրվել են համապատասխան հանձնարարականներ արձանագրված խախտումների և թերությունների ուղղման վերաբերյալ:

5. Սուբվենցիաների տրամադրման գործընթացում միջգերատեսչական հանձնաժողովի կողմից հավանության արժանացած ծրագրերի իրականացման ընթացքի վերաբերյալ

Ձեկուցող՝ ՀՀ Շիրակի մարզպետարանի զարգացման ծրագրերի զբոսաշրջության և վերլուծության բաժնի պետ՝ Կարեն Բաղիշյան